

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מז התלמוד
סדר קדשים,
מסכת ערכין. דף י"א

"מיתבי: משורר ששיער ומשוער ששורר אינן
במיתה אלא באזהרה"

קמיפלגי - נחלקו
קטלא - מיתה

הסבר: התלמוד מביא מקור לפיו לוי שהחליף את
תפקידו ממשורר לפותח שערים, או להפך, אינו
חייב מיתה אלא רק יש איסור בדבר.

תלמוד ישראלי
מדינת ישראל
משרד החינוך

ארגון שנת סיום הש"ס
ארגון ישראל והוריהם בכל העולם
מסיימים ביחד את הש"ס -
תלמוד ישראלי

לכבודם של
חיילי צה"ל וכוחות הביטחון
ולרפואתם של פצועי
מערכות ישראל
ומעולות האיבה

נרשמים באתר תלמוד ישראלי
בוחרים מסכת
מקבלים את המסכת למייל
לומדים, מסיימים... ובוחרים עוד מסכת

מעמד סיום הש"ס
על ידי ילדי ישראל והוריהם מכל העולם
יתקיים בחידון התלמוד הישראלי
בתיאטרון ירושלים, ב"ז בכסלו תש"פ
(15.12.19)

www.talmudisraeli.co.il
טל 03-9250225

סדר קדשים | מסכת ערכין דפים ז' - י"ג
שבת פרשת קרח כ"ו כ"ז בסיון (23-29 ליוני)

דף ז': נוֹדֵר עֶרְכִין

עני שנוֹדֵר עֶרְכִין (לְמַשֵּׁל, "עֶרְכִי עָלַי") וְאִין לוֹ כֶּסֶף כְּדֵי לְשַׁלֵּם אֶת הַסְּכּוּם שֶׁקֶצְבָה
הַתּוֹרָה, הָרִי הוּא מוֹתִיב לְכַנֵּי הַכֹּהֵן שֶׁמְעֲרִיךְ אֶת מִצְבּוֹ הַכֹּלְכָלִי וְקוֹבֵעַ כְּמָה עָלָיו
לְשַׁלֵּם, אֲךָ לְעוֹלָם אֵין הוּא יָכוֹל לְשַׁלֵּם פְּחוּת מִסְּלַע.

כָּל מִי שֶׁנֹּדֵר עֶרְכִין, לְעוֹלָם אֵינוֹ מְשַׁלֵּם יוֹתֵר מִמַּחְמִישִׁים סְלַע, שֶׁהוּא הַעֲרָף הַגְּבוּהָ
בְּיוֹתֵר הַנִּקְוֵב בַּתּוֹרָה.

דף ח': רַחֲמֵי ה'

בְּדָף זֶה מוֹבָאוֹת דְּרָשׁוֹת שֶׁל חֲז"ל עַל רַחֲמֵי שֶׁל הַקֶּבֶ"ה.

דוֹד הַמֶּלֶךְ אֹמֵר בַּתְּהִלָּים: "צִדְקַתְךָ כְּהַרֵי אֵל, מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה". מַה כִּנְיַת
הַפְּסוּקָה? רַבִּי אֶלְעָזָר הַסְּבִיר שֶׁכֹּאשֶׁר אָדָם נִידוֹן עַל מַעֲשָׂיו לְכַנֵּי הַקֶּבֶ"ה וְנִמְצָא
חֲצִיֹּז כֹּאֵי וְחֲצִיֹּז חַיִּב, ה' בְּרַחֲמֵי הַגְּדוּלִים, מְכַרֵּיעַ אֶת כָּף הַמֵּאזְנַיִם לְצַד הַזְּכוּת, וְזוֹ
הִיא כִנְיַת הַפְּסוּקָה: "צִדְקַתְךָ כְּהַרֵי אֵל" - אֵתָה מְצַדִּיק אוֹתָנוּ בְּמִשְׁפָּט, וְהַהֲצַדִּיקָה
הַזֹּאת גְּדוּלָה כְּמוֹ הַר. וְכִיצַד אֵתָה מְצַדִּיק אוֹתָנוּ? עַל יְדֵי "מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה", עַל
יְדֵי שֶׁאֵתָה כּוֹבֵשׁ אֶת הָעוֹנוֹת שֶׁלָּנוּ וּמְסַתֵּיר אוֹתָם כְּאִילוֹ הֵם נִמְצָאִים בַּתְּהוּם.

דף ט': מוֹלֵד הִירָח

הִירָח מְסַתּוֹבֵב סְבִיב כְּדוֹר הָאָרֶץ, וּפְעַם בְּחוּדָשׁ הוּא מְשַׁלֵּם סְבִיב שְׁלָם.
הַשֶּׁמֶשׁ מְאִירָה עַל הִירָח וְלָכֵן אֲנַחְנוּ הַנִּמְצָאִים בְּכְדוֹר הָאָרֶץ מְצַלִּיחִים לְרֵאוֹת
אֶת הִירָח.

בְּמַהֲלָךְ מְסַלּוֹל הַסְּבִיב שֶׁלוֹ מְגִיעַ הִירָח לְמָקוֹם שֶׁנִּמְצָא בֵּין כְּדוֹר הָאָרֶץ לְבֵין
הַשֶּׁמֶשׁ. בְּמִצְבֵּי הַזֶּה אֵין לָנוּ כָּל אֲפֻשְׁרוֹת לְרֵאוֹת אֶת הִירָח, כִּי אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ נִמְצָא
עַל הַחֶלֶק הָאֲחֻזִּי שֶׁלוֹ, שְׁמוּסְתָר מְעֵינֵינוּ, וְאֵנוּ רוֹאִים אֶת חֶלְקוֹ הַקְּדָמִי, הַחֲשׂוּף.

אַחַר כֵּן הִירָח מְמַשֵּׁיף לְהַתְקַדֵּם וְאֵנוּ מַתְחִילִים לְרֵאוֹת אוֹתוֹ - זֶהוּ "מוֹלֵד" - הִירָח
נוֹלֵד לְנַגַּד עֵינֵינוּ.

★ | מן ההסטוריה

המצור על ירושלים

במהלך מלחמת העצמאות עמדה ירושלים במרכזם של קרבות רבים. הערבים השתלטו על הדרכים המרכזיות המובילות לחלקה היהודי של העיר, ומנעו מעבר של שיירות לוחמים, מזון ואספקה. ניסיונות רבים נעשו לפרוץ את המצור באמצעות שיירות משוריינים ולהשתלט על הדרכים, והכוחות היהודים ספגו אבידות קשות במהלך קרבות אלה. מבצע נחשון ומבצע הראל היו שניים מהמבצעים שבמהלכם הצליחו להעביר שיירות לירושלים. **מאוחר יותר נסללה דרך גישה שכונתה "דרך בורמה", שהצליחה לפרוץ את המצור הירדני על ירושלים הערבית, ובמבצע שילוח הותקן צינור מים שהעבי מים לעיר מאזור חולדה. בזכות מאמצים אלה הצליחו תושבי ירושלים להחזיק מעמד במלחמה.**

מחסום ערבי בשער הגיא נגד שיירות יהודיות, 1948
Wikipedia

מתפלפלים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי -

אל בית המרקחת של חזי הגיע אדם שביקש תרופה מסוימת שהוא זקוק לה מאוד. לאחר שחזי הרוקח אמר לו מה המחיר, הוא אמר שהוא יחשוב על זה ויחליט יותר מאוחר אם לקנות אותה או לא מכיוון שהתרופה יקרה. לאחר שהוא הלך נכנס אדם אחר לבית המרקחת וביקש לקנות את אותה תרופה שגם הוא זקוק לה והיה מוכן לשלם מיד. חזי התלבט האם למכור לו, או שאולי הוא צריך לשמור את התרופה לאדם הראשון?

מצד שני:

גם האדם השני זקוק לתרופה והוא מוכן לשלם מיד, ואם האדם הראשון בסוף לא ירצה אותה, וחזי גם לא ימכור אותה לאדם השני, חזי הרוקח יצא קרח מכאן ומכאן. מה עליו לעשות?

מצד אחד:

האדם הראשון זקוק לתרופה, והוא ביקש זמן לחשוב כדי להחליט האם לקנות אותה או לא. הוא עדיין לא נתן תשובה כזו או אחרת ואולי הוא ירצה אותה. והוא היה הראשון.

ו...מה? ע'תכס?

מי אני?

- סללו אותי במהלך מלחמת העצמאות.
- אני קרויה על שם דרך שהובילה בין בורמה לסין.
- אני מתחילה ממזרח למושב בקוע, חוצה את שער הגיא ומתחברת בסוף לירושלים.
- בזכותי נפרץ המצור על ירושלים והתאפשרה העברת כוחות ואספקה לעיר.

למלחמה

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	
התלמוד חתימת 495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק ה-2 -352	חורבן ביהמ"ק ה-422	חמנת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	אפרים ומנשה	בניי במצרים -1521	אבינו אברהם -1812	בריאת העולם -3760

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מהי הדרך המצוירת כאן?
- 2 מתי סללו אותה?
- 3 מי נסע בא ומה הייתה מטרתם?
- 4 על שם מה קרויה הדרך הזו כך?

לומדי תלמוד ישראלי יודעים לומר את שם הדרך הזו. מה זה שם הדרך הזו? למה קרויה הדרך הזו על שם זה? מה הייתה מטרתם של הלוחמים שנסעו בא הדרך הזו? מתי סללו אותה? למה קרויה הדרך הזו על שם זה?

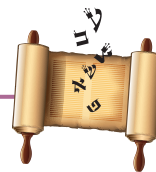
מי אני?

- א. אני מעבר צר המוביל מהשפלה אל הרי ירושלים.
- ב. בערבית קוראים לי באב-אל-ואד, ויש שיר מפורסם עליי.
- ג. במלחמת העצמאות נהרגו רבים מאנשי השיירות שניסו לעבור בי.
- ד. אם תעברו בי כיום, תוכלו לראות את שרידי המשוריינים שנפגעו.

אזעזעזע

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תש"ס	ה'תש"ח	ה'תש"ל	ה'תשמ"א	ה'תשנ"ה	ה'תשס"ז
שנת סיום הש"ס	70 שנה למדינה	ארזי לוי	ששת הימים	מלחמת העצמאות	שואה	הרצל	רבי יוסף קארו	התחדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	ימי הביניים
2019	2017	1969	1967	1947	1939	1897	1500	1492	1492	1100	1000	800	510

דבר תורה

לאחר שהאדמה פתחה פיה ובלעה את קרח ועדתו, התלוננו בני ישראל פעם נוספת והמשיכו לערער על מעמדו של אהרון. הפעם אומר ה' לקחת שנים עשר מטות מעץ, ובבוקר למחרת מקלו של אהרון פורח ויוצאים ממנו שקדים - מה שמוביל להרגעת המרד.

מה מסמלת פריחת מקל השקד ומדוע היא זו שמרגיעה את המרד סביב מעמדו של אהרון? הרש"ר הירש מסביר בצורה נפלאה שצמיחת מטה השקד מבטאת בדיוק את עניין המרד. כל ענפי עצי הפרי דומים זה לזה, לכולם יש גבטים, פרחים ופירות. את כולם נושאת אותה אדמה ומי הגשמים המשקים אותם באים ממקום אחד. אותה הרוח מנשבת בכולם וכולם צומחים מאותו אור של החמה. אף על פי כן, **כל עץ מוציא פירות אחרים, בטעמים שונים ובמראה אחר.** כך הוא עץ השקד המקדים להוציא פירות לפני שאר האילנות, וכך הוא אהרון הכהן הנבחר לשרת בקודש לפנים מכל אחיו הלויים.

סדר קדשים | מסכת ערכין, דפים י"ג

דף י': מדוע אין אומרים הלל בראש השנה?

אמר רבי אבהו: מלאכי השרת שאלו את הקב"ה: מדוע בני ישראל אינם אומרים לפניך הלל בראש השנה וביום הכיפורים?
אמר להם הקב"ה: האם יתכן שכאשר המלך יושב על כיסא הדין, ולפניו פתוחים ספרי חיים וספרי מותים, ישראל יאמרו הלל? אמנם בראש השנה חז"ל הורו שיש להתנהג באופן שמראה שאנו בטוחים שהקב"ה ירחם עלינו ויצדיק אותנו במשפט, אך בכל זאת אין זה ראוי לומר הלל כאשר המלך עדין יושב על כיסא הדין ועוד לא קבע את פסק הדין.

דף י"א: הנגינה המופלאה בבית המקדש

הציפייה לגאולה השלמה ולבנין בית המקדש כוללת בתוכה את הכמיהה להאזין, לחזות ולחוות את שירת הלויים ששוררו בבית המקדש, ו**בשירי דוד עבדך הנשמעים בעירך, האמורים לפני מזבחך**. הרמ"א כותב כי הלויים נגנו בכלים ושוררו בפיהם בבית המקדש על פי חוקמת נגינה מיוחדת שחלפה ואבדה מן העולם, עם ביטול השירה בבית המקדש. הרמ"א מוסיף כי שירת הלויים הייתה מכווננת כנגד שירת הבריאה, השמש, הירח וכל גרמי השמים, כאשר בכל כלי שוררו בהתאם להשפעתו בעליונים.

דף י"ב: חורבן בית המקדש

כשתרב בית המקדש הראשון, הייתה תשעה באב, יום ראשון בשבוע. הייתה זו שנה אחרי שנת השמיטה והייתה זו משמרתו של יהויריב, שהיה אחד מעשרים וארבעה ראשי משמרות. הכהנים היו מחולקים לעשרים וארבעה משמרות עבודה בבית המקדש, ולכל משמר היה ממונה שכוונה "ראש משמר" והיה אחראי על המשמרת. באותו שבוע שימש בבית המקדש המשמר של יהויריב. הכהנים והלויים עמדו על מקומם ואמרו שירה את הפסוק בתהילים: **"וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם"**, אך לא הספיקו לסיים את הפסוק ולהשלים: "יצמיתם ה' אלקינו" וכבר נכנסו האויבים להיכל וכבשו אותם. ברייתא מסיימת: וכך בדיק ארע גם בחורבן בית שני.

דף י"ג: הילדים שזכו לשיר בבית המקדש

המשנה אומרת: **"אין הקטן נכנס לעזרה לעבודה"** - לוי קטן אינו ראוי להיכנס לעזרה לעשות אחת מעבודות הלויים, **"אלא בשעה שהלויים אומרים בשיר"** - בשעה שהלויים היו מנגנים. הקטנים לא היה מנגנים בכלי הנגינה, בנבל, בכינור ובשאר כלי השיר, אלא הם היו שרים בפיהם כדי לגון בקולותיהם הצעירים את זמירת הלויים המבוגרים מהם. הלויים הקטנים לא עמדו על הדוכן עם הלויים הבוגרים, אלא הם עמדו על הקרקע, וראשיהם הגיעו לגובה הרגלים של הלויים שעמדו על הדוכן. הם לא עמדו על הדוכן, מפני שבכל שירה היו צריכים לשיר שנים עשר לויים לכל הפחות, ואם יעמדו הקטנים עם הגדולים, יטעו להחשיב את הקטנים במנין שנים עשר הלויים.

בשביל הסנהדרין |

רבי יצחק נפחא

רבי יצחק נפחא היה אמורא ארץ ישראל בן הדור השני והשלישי. למד בבית מדרשו של רבי יוחנן, ונחשב לאחד מגדולי החכמים בדורו. למרנסתו עבד כנפח. מאוחר יותר ירד לבבל והתחבר לחכמים שישבו שם, ביניהם רב נחמן ורבי אבהו. הוא דרש דרשות רבות באגדה, וראה בה דרך לרומם את רוח העם כנגד הצרות והקשיים. כמו כן, היה בקיא בהלכה. מאמרותיו הידועות: **"אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי - אל תאמין, לא יגעתי ומצאתי - אל תאמין, יגעתי ומצאתי - תאמין"**; **"אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין"**. בין תלמידיו היו רב אמי ורב אסי.

שאלות השבוע

- א. מה הסכום הגבוה ביותר והנמוך ביותר שיכול להתחייב בו מי שנודר ערכין?
- ב. מדוע אין אומרים הלל בראש השנה?
- ג. מתי יכול גם הקטן להיכנס לעזרה לעבודה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בטסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם). את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי בשעות הצהריים למייל: talmudhagrala@medison.co.il ולציין את מס' העלון עליו אתם שונים. הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.* כפייקוח רואה חשבון